

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882.

Första Kammaren.

N:o 17.

Onsdagen den 8 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades protokollen för den 28 sistlidne Februari och den 1 innevarande Mars.

Upplästes två protokoll af följande lydelse:

Ar 1882 den 7 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ Riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige i Riksbanken jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valförrättningarnes slut hafva blifvit utsedde till

Ordförande:

Grefve *Lewenhaupt, Carl Magnus Casimir*, f. d. Kapten, med 48 röster.

Öfrige Fullmäktige:

Herr <i>Arnberg, Johan Wolter</i> , Filosofie Doktor	med 48 röster,
» <i>Dufwa, Alfred Wilhelm</i> , vice Häradshöfding	» 48 »
» <i>von Ehrenheim, Per Jakob</i> , f. d. Statsråd	» 48 »
Friherre <i>Fock, Alfred Henrik Edvard</i> , Kansliråd	» 48 »
Herr <i>Richter, Fredrik</i> , Sekreterare i Jernkontoret	» 48 »
» <i>Larsson, Liss Olof</i> , i Vestannor, Hemmansegare	» 48 »

Suppleanter:

Herr <i>Wikström, Carl</i> , Grosshandlare (firman Per Wikström j:r)	med 48 röster,
» <i>Olsson, Ola Bosson</i> , i Maglehult, Hemmansegare	» 47 »
» <i>Österlind, August</i> , Grosshandlare	» 46 »

W. Stråle.

P. O. Hörnfeldt.

A. G:son Bennich.

Sven Nilsson.

År 1882 den 7 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ Riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige i Riksgäldskontoret jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valförrättningarnes slut hafva blifvit utsedde till

Ordförande:

Friherre *Åkerhielm, Johan Gustaf Nils Samuel*, Öfverstekammarjunkare ..... med 48 röster.

Öfrige Fullmäktige:

Herr *von Stockenström, Carl Reinhold Polhem*, Bruksegare med 48 röster,
 » *Anderson, Frans Albert*, Kammarråd ..... » 48 »
 Friherre *Nordenfalk, Johan*, Godsegare ..... » 48 »
 Herr *Abergsson, Anders Victor*, Revisionssekreterare ... » 48 »
 » *Samzelius, Per*, Sekreterare ..... » 48 »
 » *Hierta, Carl Gustaf*, Kapten ..... » 48 »

Suppleanter:

Herr *Johansson, Johan*, i Bergsäng, Bergsbruksidkare ... med 48 röster,
 » *Biesert, Johan Niklas*, Fabriksidkare ..... » 47 »
 » *Ericson, Carl Wilhelm*, Öfverstelöjtnant ..... » 46 »

W. Stråle
P. O. Hörnfeldt.

A. G:son Bennich.
Sven Nilsson.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, att dessa protokoll skulle läggas till handlingarne samt Riksdagens Kanslideputerade underrättas om deras innehåll med anmodan att låta uppsätta och till Kamrarne ingifva förslag dels till förordnanden för de valde, dels till underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om de verkställda valen, dels ock till paragraf, rörande desamma, i riksdagsbeslutet.

Denna hemställan bifölls.

Upplästes en inlemnad skrift af följande lydelse:

Till Riksdagens Första Kammare.

På grund af medgående läkareintyg anhålles om förlängd tjänstledighet från Riksdagens arbeten, tills min helsa åter tillåter mig att vid Riksdagen infinna mig.

St:a Åby i Östergötland den 4 Mars 1882.

C. J. Pettersson.

Det åberopade läkareintyget, hvilket jemväl upplästes, lydde sålunda:

Att Riksdagsmannen i Första Kammaren Herr *C. J. Pettersson* för närvarande är sängliggande sjuk af hufvudvärk (neuralgia supra-orbitalis et fractalis) i förening med allmänt illamående, och för den skull icke ännu på någon tid kan företaga sin tillämnade resa till Stockholm, varder härmed under edelig förpligtelse intygadt af

Ödeshög den 4 Mars 1882.

P. E. F. Hallenberg,
Prov. läkare.

På gjord proposition beviljade Kammaren Herr *C. J. Pettersson* förlängd ledighet från riksdagsgöromålem under tre veckor.

Ledighet från riksdagsgöromålen medgafs jemväl Herr *Widén* under fjorton dagar från den 11 innevarande Mars.

Grefve Sparre erhöll ordet och yttrade: Herr Laurell har anmodat mig anhålla, det Kammaren måtte bevilja honom fjorton dagars permission. Difteri har nemligen utbrutit inom hans familj, och af denna anledning anser han sig icke böra bevista Kammarens sammanträden ännu på någon tid.

På gjord proposition beviljades Herr *Laurell* ledighet från riksdagsgöromålen under fjorton dagar från denna dag.

Anmäldes och bordlades

Stats-Utskottets utlåtande N:o 27, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående J. Bergströms, W. Carlbergs, med fleres, frikallande från borgensansvarighet för återbetalning af två åt Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag beviljade statslån;

Bevillnings-Utskottets memorial och betänkande:

N:o 3, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i afseende å 1:sta punkten af Utskottets betänkande N:o 2 angående vilkoren för försäljning af bränvin; och

N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater;

Banko-Utskottets memorial:

N:o 4, i fråga om pension vid afskedstagandet åt Ombudsmannen vid Riksbankens afdelningskontor i Göteborg C. F. Jacobsson;

N:o 5, i fråga om afskrifning ur Riksbankens hufvudkontors räkenskaper af åtskilliga fordringar; samt

N:o 6, i fråga om afskrifning ur afdelningskontorets i Göteborg räkenskaper af åtskilliga fordringar; äfvensom

Lag-Utskottets utlåtande N:o 23, i anledning af väckt motion om ändring af 30 § Konkurslagen.

Efter föredragning af Stats-Utskottets den 4 i denna månad bordlagda memorial:

N:o 23, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående riksstatens andra hufvudtitel;

N:o 24, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående riksstatens fjerde hufvudtitel; och

N:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående riksstatens femte hufvudtitel;

blefvo de föreslagna voteringspropositionerna godkända.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 4 innevarande Mars bordlagda memorial N:o 26, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande en punkt af Stats-Utskottets utlåtande angående riksstatens sju hufvudtitel.

Mom. a).

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Mom. b).

Herr Törneblad: Då otvifvelaktigt till följd af förbiseende en felaktighet insmugit sig i Stats-Utskottets förevarande betänkande, i det att härstädes blifvit tillagda några ord, som icke förekomma i Kamrarnes beslut, utan endast i motiveringen, tillåter jag mig vördsamt yrka, att ifrågavarande voteringsproposition måtte blifva till Stats-Utskottet återremitterad, och såsom grund dertill angifva, att orden »inom Östra och Medelstads härad» icke förekomma i Kamrarnes beslut, hvadan skäl torde vara, att propositionens ordalydelse sammanjemkas med detta beslut.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och den under förevarande moment intagna voteringspropositionen visades åter till Stats-Utskottet.

Mom. c).

Herr Törneblad: Af samma skäl som vid föregående punkt anhåller jag, att äfven denna voteringsproposition måtte blifva till Stats-Utskottet återremitterad.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, blef jemväl den under nu ifrågavarande moment intagna voteringspropositionen till Stats-Utskottet återförvisad.

Föredrogs Lag-Utskottets den 4 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 21, i anledning af väckt motion om kungörande af tiden för allmänna tingsammans träden.

*Föreslaget
kungörande
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.*

Herr Bergström: Herr Grefve och Talman! Jag har visserligen icke deltagit i Lag-Utskottets förberedande behandling af detta ärende, men icke desto mindre tillåter jag mig uttala min mening, som går derpå ut, att Kammarern lämpligen borde, med afslag å Lag-Utskottets betänkande, förklara ifrågavarande motion icke böra till någon åtgärd föranleda.

Bestämmelserna i 2 kap. Rättegångsbalken om häradsting hafva undergått vissa modifikationer genom 1872 års förordning. Efter utfärdandet af denna författning har man att skilja mellan tre slag af domsagor, nemligen sådana, som bestå af tre eller flera tingslag, sådana, som bestå af två tingslag, och sådana, som bestå allenast af ett tingslag. Hvad det första slaget af domsagor angår, gäller i afseende å häradstingen och tiden för deras hållande hufvudsakligen hvad som finnes stadgadt i Rättegångsbalken. I sådana domsagor skola i regeln hållas tre ting om året, nemligen vinter-, sommar- och hösteting. Inom vissa af lagen föreskrifna tider utsätter domaren den dag, å hvilken han ting hålla vill, samt är skyldig att kungöra det för Konungens Befallningshafvande och låta derom lysa å predikstolarne i häradet tio veckor förut. Beträffande de domsagor, som bestå allenast af ett eller två tingslag, är tiden för tingens hållande bestämd i sjelfva lagen, en gång för alla hvad angår de domsagor, som innefatta ett tingslag, och, sedan Hofrätt bestämt i hvilketdera af två till samma domsaga hörande tingslag tingen först skola börja, jemväl hvad angår domsagor af senare slaget. I dessa domsagor, för hvilka de genom 1872 års förordning införda bestämmelser gälla, skola två ting om året hållas, nemligen vårting och hösteting. I de domsagor, som utgöras af ett tingslag, skola allmänna sammanträden hållas, under vårtinget sex gånger och under höstetinget fyra gånger. I de domsagor, som bestå af två tingslag, skola sådana sammanträden hållas i hvardera tingslaget, under vårtinget tre gånger och under höstetinget två gånger. I det förra slaget af domsagor följa sammanträdena efter hvarandra med ett mellanskof af fyra veckor; i det senare slaget af domsagor följer i hvardera tingslaget det ena sammanträdet det andra med ett mellanskof af åtta veckor, dock så, att ett sammanträde i det ena tingslaget alltid hålles fyra veckor efter det sammanträde hållits i det andra. Det är alldeles uppenbart, att något kungörande af de i lag bestämda tider icke behöfver ske. Skulle man göra en sådan öfverloppsgerning, kan jag icke förstå, hvarför ett sådant kungörande skulle, på sätt motionären yrkat och Lag-Utskottet tillstyrkt, ske endast i de domsagor, som bestå af två tingslag, och icke äfven i de som bestå af ett. Om man i fråga om det ena slaget domsagor kan hafva reda på när tingen börja, bör man äfven kunna det i fråga om det andra slaget, då man nemligen vet, i hvilketdera tingslaget tingen först börja. Detta är visserligen blott en gång kungjordt; men när ordningen en gång är bestämd, kan den icke af domsagans invånare glömmas, då år efter år tingen först börja i samma tingslag. För

*Föreslaget
kungörande
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.*

(Forts.)

parter, som bo utom domsagan, skulle införandet om tiden för sammanträdenas början i länskungörelserna icke heller medföra någon fördel, ty de hafva i allmänhet icke tillgång till dessa kungörelser, utan få allt hålla sig en kommissionär.

Om man nu ginge in på, att ett kungörande af tiden för sammanträdenas början i dessa domsagor skulle ske, hvilket jag för min del anser vara obehöfligt, hvarför skall denna skyldighet att utfärda kungörelse i ämnet åligga Konungens Befallningshafvande? I de gamla domsagorna är det domaren, som skall kungöra tiden för tingens hållande och anmäla densamma för Konungens Befallningshafvande. I dessa domsagor åter skulle Konungens Befallningshafvande af egen drift verkställa detta kungörande. Detta finner jag vara alldeles irrationellt och föga öfverensstämmande med lagens bud i öfrigt.

Sedermera yrkar motionären, att tiden för avslutande af ting skall i dessa domsagor genom domarens försorg i häradets kyrkor kungöras. Ja, mine Herrar, det är en sak, som sker, utan att någon föreskrift derom behöfver lemnas. Det finnes ingen domare, som icke kungör, när han ämnar avsluta sitt ting. Han gör det redan därför, att parterna då skola komma tillstådes för att lösa sina tingsexpeditioner. Detta kungörande sker icke allenast i de domsagor, der tingen hållas efter den gamla ordningen, utan äfven i de domsagor, der den nya ordningen är gällande. Således är det högst olämpligt att besvära Kongl. Maj:t med en skrifvelse för detta ändamål.

Denna motion är en gengångare från förra riksdagen. Då ville motionären införa ifrågavarande bestämmelser direkt i lagen. Nu söker han på en omväg komma till samma mål, nemligen att genom ett cirkulär från Kongl. Maj:t få dessa bestämmelser gällande. På grund af hvad jag nu anfört anhåller jag, att Herr Talmannen behagade framställa proposition å mitt yrkande, att Kammaren må afslå Lag-Utskottets betänkande.

Grefve Mörner: Osäkert må vara med hvilken framgång man kan försvara det nu föreliggande förslaget, men jag vill i alla händelser våga försöket. Det är visserligen sant, hvad här förut blifvit sagdt, att frågan i sig själf är ringa, men jag kan icke inse, att förslaget därför bör förkastas, om det är riktigt. Den talare, som nyss hade ordet, redogjorde för förhållandena med tingen. Den saken är således redan framhållen och utredd, för så vidt den icke redan förut var för Kammarens ledamöter känd, något som jag naturligtvis icke vet, men som jag dock förmodar. Den ärade talaren nämnde, att om man vidtog den föreslagna åtgärden, hade detta icke någon betydelse i de domsagor, der det är endast ett tingslag, utan blott i sådana domsagor, som bestå af två tingslag. Deremot har jag visserligen icke något att anmärka, men då Lag-Utskottet icke har någon motionsrätt, och motionären inskränkt sig till och med sin motion afsett endast det sistnämnda slaget af domsagor, har ju Lag-Utskottet icke kunnat göra annat än det gjort, då Lag-Utskottet icke hade något skäl att afslå motionen. Jag anser att man med godt samvete kan taga hvad som står att få, då det icke skadar utan blott gör nytta. Tro Herrarne verkligen, att allmogon håller reda på dessa tingsförhållanden? Först

hafva vi sammanträde på måndagen; åtta veckor derefter börjar nästa sammanträde; kan så hända, att efter denna beräkning sammanträde skulle infalla på helgdag, då rätten skall sammanträda å nästa söcken dag derefter, men tiden för nästa sammanträde ändock skall räknas från måndagen. Detta allt leder till konfusioner. Jag kan försäkra Herrarne att jag, då man, såsom ibland händt, kommer till mig och frågar när tinget är, måste taga fram både lagboken och almanackan för att räkna ut, när tingsammansammanträdet infaller. För den stora allmänheten är det dock icke så lätt att räkna ut detta. Många personer af allmogeklassen finnas, som icke hafva någon lagbok och som icke — ehuru de naturligtvis borde det — känna till lagens föreskrifter, ja, äfven de finnas — de äro möjligen icke många, men de finnas dock — som icke ens hafva någon almanacka.

*Föreslaget
kungörende
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.
(Forts.)*

Nu säger man, att landshöfdingarne icke borde besväras med de ifrågasatta kungörelserna. Jag tror också för min del att de icke behöfva dermed besväras. Landskanslisten kan ju göra denna uträkning, och landshöfdingen behöfver icke, om saken skulle för honom vara så motbjudande, ens teckna under; ty han kan ju taga tjenstledighet, i hvilket hänseende han sällan torde sakna färdighet, eller helt enkelt vara borta och låta landssekreteraren och landskamreraren skriva under.

För dem som bo utom domsagan äro dessa kungörelser just af vigt; ty genom dessa, som spridas öfver hela länet, kunna fjerran boende alltid få veta, hvilket tingslag som börjar. Förr inskickades med de nu ifrågasatta likartade uppgifter till Hofrätten och inrördes i Posttidningen. Denna tidning läses dock numera så föga, att upphörande häraf icke torde vara något att beklaga.

Jag upprepar hvad jag redan sagt, att förslaget är obetydligt, om man så vill. Det kan utan egentlig skada afslås, men då det äfven kan utan skada gillas och icke medför något nämnvärdt besvär eller olägenhet i något afseende, tror jag att vi icke nu böra afslå detsamma. Då vidare Kongl. Maj:t så ofta får emottaga underdåniga skrivelser från Riksdagen och, enligt min fulla öfvertygelse, Kongl. Maj:t icke med ovilja upptager något, som kan lända till undersåtarnes gagn och fromma, utan tvärtom gerna ser att skrivelser i sådan anda aflåtas, finner jag icke något skäl, hvarför man skulle afslå detta förslag, som verkligen kan vara till gagn, och tager jag mig i anledning häraf friheten yrka bifall till Lag-Utskottets förslag.

Herr Lothigiuss: Lag-Utskottets ärade ordförande har ådagalagt, att hvar och en kan med tillhjälp af almanacka och lagbok eller, om han ej har någon sådan, genom förfrågan hos närmaste nämndeman få kännedom om de dagar, då allmänna sammanträdena börja i de domsagor, som bestå af två tingslag, på ett bekvämare sätt, än det motionären föreslagit. Med den af motionären föreslagna anordning blir det nemligen nödigt för den, som antingen icke bevistat gudstjensten den dag, den ifrågasatta kungörelsen blifvit uppläst, eller ock ej vågar lita på sitt minne, att hos den, som inom socknen förvarar länskungörelserna, förskaffa sig upplysning uti ifrågavarande hänseende. Således är den i första afdelningen af Utskottets hemställda föreslagna föreskrift onödig.

*Föreslaget
kungörande
af tiden för
allmänna
tingsammans-
träden.*

(Forts.)

Deremot är kungörelse om tiden för slutting eller så kallad papperslösen, vare sig genom offentliggörande i kyrkorna eller medelst anslag å tingsdörren under rättegångsdagarne, alldeles nödvändig. Såvida domaren icke vill sitta ensam på sluttinget och hafva expeditionerna uttagna, måste han draga försorg om att tiden för papperslösen kommer till allmänhetens kännedom antingen genom tillsägelse under rättegångsdagarne eller, om han då icke kan bestämma tiden, genom kungörelse i kyrkorna. Nödvändigheten häraf är så uppenbar, att föreskrift derom hittills visat sig vara obehöflig, och jag har hvarken sjelf i någon prejudikatsamling sett eller hört någon annan kunna anföra något fall, då under rättegångar vid öfverdomstolar parter invändt, att de icke haft kännedom om dagen för tingsafslutningen. Skulle framdeles föreskrift i det af Utskottet föreslagna syfte finnas nödig, betviflar jag för min del icke, att Kongl. Maj:t, utan att Riksdagen derom gör framställning, utfärdar sådan.

Den nu föreslagna skrifvelsen är för öfrigt kanhända icke så alldeles oskyldig, som det kan förefalla. Hvad Utskottets flertal ansett, att underlåtenhet af kungörande af tiden för tingsafslutningen skulle medföra för rättslig verkan, är ej fullt klart, men då Utskottet föreslagit, att Riksdagen skulle hos Kongl. Maj:t begära utfärdande i administrativ väg af ett cirkulär i ämnet, torde detta innebära, att Utskottet ej tänkt sig någon sådan verkan af underlåtenhet att fullgöra föreskriften. Skulle åter meningen vara, att den omständigheten, att kungörelse om tingets afslutande af en eller annan anledning icke blifvit uppläst i någon af häradets kyrkor, skulle föranleda ogiltighet af de å sluttinget meddelade domar och beslut, är denna fråga en ganska allvarsam fråga, och det föreslagna cirkuläret skulle i alla händelser gifva parter, som försummat fatalier för fullföljd af talan i högre rätt, anledning att söka återvinna försuten tid på grund af underlåtet kungörande i en eller annan aflägsen kyrka, der till äfventyrs gudstjenst hålles så sällan, att uppläsning af kungörelsen der ej *kunnat* ske. På dessa skäl instämmer jag i yrkandet om afslag å Utskottets förslag.

Grefve Mörner: Mot den siste talaren får jag erinra, att den stora farhåga han hyste i fråga om fataliers beräkande är fullkomligt obefogad. Alla parter veta väl, att det skall blifva slutting, till och med om presten icke läser upp det från predikstolen. Att en dylik underlåtenhet från prestens sida skall medföra någon verkan i afseende å domens kraft och giltighet vågar jag bestrida, och tror att denna farhåga icke är af beskaffenhet att förtjena Kammarens uppmärksamhet.

Herr Rylander: Denna fråga anses visserligen vara obetydlig, men det är den icke. Ty ehuru vi en gång fått veta, när tingen i allmänhet skola börja, glömma vi det ofta nog sedan, och derigenom kunna betydliga olägenheter uppstå. Då dessa olägenheter kunna afhjelpas genom en så obetydlig och oväsentlig förändring som den här ifrågasatta, förenar jag mig med Grefve Mörner och yrkar bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning framstälde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder gjorda yrkandena propositioner, först på bifall till förevarande utlåtande och sedan på afslag derå, samt förklarade sig finna den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Föreslaget
kungörande
af tiden för
allmänna
tingssamman-
träden.*

(Forts.)

Herr *Bergström* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller Lag-Utskottets utlåtande N:o 21, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utlåtandet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 24;

Nej — 32.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets den 4 innevarande Mars bordlagda utlåtande N:o 22, i anledning af väckt motion om ändring uti förordningen den 10 Augusti 1877, angående stämmingsmän.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.